
LA BASE DE CàLCUL ALS CRITERIS 2020 EN DRET DE FAMÍLIA

Amb aquest primer lliurament iniciem una sèrie d'articles que tenen la finalitat de divulgar i donar la màxima transparència possible a la forma en què s'apliquen els nous Criteris 2020 a la Comissió d'Honoraris de l'ICAB.

Begoña Rodríguez Fernández
Col·legiada Núm.: 28.818

Frederic Munné i Catarina
Col·legiat Núm.: 17.921
Diputat de la Junta de Govern,
responsable de la Comissió
d'Honoraris de l'ICAB.

Els criteris orientatius en taxacions de costes de l'ICAB que varen entrar en vigor el 5 de març de 2020 i que són d'aplicació des d'aquella data a qualsevol taxació de costes o jura de comptes amb independència de la data d'inici del procediment o actuació judicial o de la data de confecció de la minuta (Disposició Final), preveuen que l'interès litigiós o base de càlcul ve determinat per l'import de la condemna en els supòsits d'estimació de la pretensió exercitada, o bé per la quantia processal quan la sentència que condemna en costes sigui desestimàtòria o absolutòria, llevat que la quantia processal no consti fixada a les actuacions o sigui poc raonable (Criteri 11.1). Així, quan la quantia processal es consideri poc raonable, a criteri de la Comissió d'Honoraris, s'estarà a l'interès econòmic real de l'assumepte, tot motivant aquesta exclusió excepcional del criteri de la quantia processal.

Per altra banda, el mateix Criteri 11.1 especifica que en defecte de tot l'anterior, la quantia base sobre la qual s'apliqui el grau corresponent del Criteri 6 serà la quantia indeterminada fixada a l'art. 394.3 LEC, és a dir la xifra de 18.000 €, amb la qual cosa es podrà aplicar el grau superior al que correspongui per raó del tipus de procediment o actuació de què es tracti, d'acord amb el Criteri 11.10, sempre que l'única pretensió que integri la

quantia base sigui una sola pretensió de quantia indeterminada.

En aquest sentit, cal tenir present que en els supòsits en què s'exerciti l'acció de divisió de cosa comuna en què no es formuli oposició per la part demandada, s'estima raonable prendre com a quantia base una indeterminada de 18.000 €, perquè no està en discussió la titularitat dominical, sempre que el valor de la quota titularitat de la part afavorida en costes no fos inferior a aquest import de 18.000 €, o que no es discuteixi la valoració del bé, en quin cas és més adient prendre com a base la diferència, com a valor controvertit. En canvi, en els casos en què es formuli oposició pel demandat es considera més raonable la quantia processal, que consisteix en el valor de la quota o participació en la copropietat (art. 251.3ª.6è LEC).

Tanmateix per a cadascuna de les pretensions sense un valor econòmic directe (custòdia, visites, etc.) s'estima raonable prendre en consideració una quantia indeterminada de 18.000 €, a excepció de l'atribució de l'ús del domicili conjugal, respecte de la qual es considera més adequat prendre una anualitat de renda contractual actualitzada o de finca anàloga, segons dades publicades per l'Administració, i si no es pot determinar, la quantia indeterminada ressenyada. Mentre que en relació a les que

tinguin quantia pròpia es prendrà com a base, o millor dit afegiran a la base, la quantia pròpia de cada pretensió acumulada. En aquest punt cal tenir en compte que el Criteri 13 preveu que quan s'acumulen varies pretensions, l'interès econòmic ve determinat per la suma de la quantia de totes elles, sempre que tinguin entitat pròpia i no siguin merament accessòries unes de les altres, o es tracti de pretensions subsidiàries o alternatives, en quin cas es considera més raonable prendre com a quantia base la de major valor o transcendència econòmica, com preveu per a aquests supòsits l'art. 252.1ª LEC).

Quant a les pretensions periòdiques, d'acord amb el que preveu el Criteri 11.4, la quantia base serà la que correspongui segons aquest ordre:

- a) La quantia processal fixada al procediment o la de 10 anualitats prevista a l'art. 251.7ª LEC, sempre que la seva aplicació no resulti poc raonable, com succeirà per exemple quan es tracti de pensions d'aliments a favor d'infants que no siguin de curta edat o es tracti de prestacions periòdiques a favor de persones d'avançada edat.
- b) La quantia expressament acceptada per ambdues parts en el procediment objecte de taxació, sempre que la mateixa consti a les actuacions judicials.
- c) La quantia total de la prestació periòdica capitalitzada si és determinable. De fet aquesta quantia ha de prevaldre sobre la processal, atès que si consta a les actuacions una quantia determinada que reflecteix l'interès econòmic real i difereix de la quantia processal, implica que la que consta a les actuacions és més raonable que la processal, com a mera aproximació formal a l'interès econòmic litigiós.
- d) La quantia indeterminada de 18.000 € de l'art. 394.3 LEC, tenint en compte l'esmentat increment de grau del Criteri 11.10 quan es tracti de l'única pretensió per calcular la quantia base.

Ara bé, un dels supòsits en què a la praxis ens trobem amb condemnes en costes en l'àmbit de dret de família és en alguns procediments de modificació de mesures definitives on, pel que fa a la pretensió de modificació de les prestacions periòdiques en el sentit d'incrementar o reduir el seu import, cal tenir present que la quantia base vindrà donada, en el seu cas, per la diferència controvertida.

Un segon supòsit en què a la praxis hi ha condemna en costes en l'àmbit de dret de família és en alguns supòsits de recursos, tant en segona instància com en cas-

sació, quan es desestima el recurs (art. 398 LEC), i en aquest sentit, cal tenir en compte que els Criteris 8 i 9 preveuen que per a la segona instància, cassació, infracció processal i en interès de llei, l'import de les costes s'equipara al que correspon per a la fase d'al·legacions de la primera instància (amb un lleu increment respecte els recursos de cassació, infracció processal i en interès de llei), que el criteri 10 estima entorn a la meitat de les costes de la tramitació íntegra de la primera instància. Tot això sense perjudici que quan en la tramitació del recurs s'hagi celebrat vista es podrà aplicar un lleu increment de l'import de les costes del recurs.

En tot cas, en matèria de recursos cal tenir present que la quantia base no ve pas determinada per la de la primera instància, sinó només per les concretes pretensions quins pronunciaments hagin estat objecte d'impugnació (Criteri 11.3) i que els moderats increments o reduccions de grau en els supòsits de complexitat o senzillesa, respectivament, han d'anar referits específicament al recurs i no pas a la primera instància (Criteri 7), doncs no sempre una primera instància complexa implica necessàriament una apel·lació igualment complexa.

I un tercer supòsit en què a la praxis també es donen condemnes en costes en l'àmbit de dret de família és en les execucions del títol judicial, on cal tenir present que la quantia base ve determinada per l'import pel qual es despatxi o es dugui a terme l'execució en concepte de principal, interessos i costes pressupostades (Criteri 11.5). També cal tenir en compte que en les ampliacions de l'execució, la quantia base serà la suma de la quantia inicial més aquella per la qual s'acordi l'ampliació, tot i que les ampliacions es poden calcular per separat quan ja s'hagi taxat la resta del quantum executat o quan s'hagi formulat oposició respecte de la part inicial de la quantia i no per a les ampliacions o al revés. Així com quan es formuli incident d'oposició, ja sigui al despatx d'execució inicial o a les posteriors ampliacions, i aquest tingui interès o quantia pròpia, com succeeix de forma habitual quan s'al·lega pluspetició, les costes de l'incident es calcularan de forma separada sobre la diferència, com a quantia controvertida en aquest (Criteri 11.7).

En qualsevol cas, la via de constrenyiment pot comportar, quan s'escaigui, una certa complexitat (Criteri 7.1) que caldrà tenir en compte quan procedeixi.

I pel cas que l'objecte de l'execució sigui el pronunciament relatiu a la divisió de la cosa comuna o una pretensió sense un valor econòmic directe, s'haurà d'estar a allò disposat ut supra en relació a la determinació del seu interès o quantia base. ¹⁴